

◀ *Aster diffusus* 'Snowflurry', plazeča astra, ima iglicam podobne lističe in povešavo obliko rasti. Pozno poleti se po celotni dolžini poganjkov razvijejo drobni popki, iz njih pa drobni beli zvezdasti cvetovi, ki jih čebele veselo obletavajo.

▲ Dišeči belo modri cvetovi dežnolistnega srobotka, *Clematis heracleifolia* 'Cote d'Azur', privabljajo tudi čebele. Značilnost cvetov je, da so cvetni lističi zavihani navzven, kar jim daje še poseben čar.

Plazeča astra

(*Aster diffusus* 'Snowflurry')

Je nadvse zanimiva in nekoliko posebna trajnica. Njeni iglicam podobni lističi in oblika rasti spominjajo na nizke plazeče brine. Plazeča astra namreč zraste le do 5 cm v višino, iz enotnega stebela pa požene tudi do 30 cm dolge poganjke, ki rastejo na vse strani. Dokler jeseni ne začne cveteti, si kar težko predstavljamo, da je to trajnica. Pozno poleti se po celotni dolžini poganjkov razvijejo drobni popki, iz njih pa drobni beli zvezdasti cvetovi. Plazeča astra se jeseni v nekaj dneh spremeni iz zelene plazeče rastline s povešavo rastjo v bel oblak, ki lepo prekriva robove gred, robnikov, škarpnikov ali grobov. V toplih jesenskih dneh je polna čebel, ki jo ne-trudno obletavajo. Glede tal je plazeča astra nezahtevna trajnica. Raste v različnih tipih tal, škodi ji le zimska mokrota. Najlepša je na soncu, uspevala bo tudi v polsenci, le da bo nekoliko manj cvetela. Posebno lepa je v visokih posodah, če je posajena na robu posode. Takrat pride njena povešava oblika rasti še posebno lepo do izraza.

Aster 'Little Carlow'

Astre so zanimiv in zelo raznovrsten rod trajnic, ki so nadvse dobrodošle cvetlice v jesenskem času, ko se njihovi raznobarni koški začnejo odpirati. Veliko sort aster pa je občutljivih za bolezní, predvsem za rjo in pepelasto plesen. Žlahtni-

Trajnice, ki smo jih opazili v preteklem letu

Ob ogledu vrtov in vrtnarskih razstav ter ob branju strokovnih knjig in revij človek spozna marsikatero zanimivo trajnico. Nekatero si zapomnimo bolj, druge manj. Nekatero ostanejo včasih neopazne in se lahko po več let sprehajamo mimo njih, ne da bi se nam vtisnile v spomin. Včasih pa se zgodi to, da že poznano rastlino zagledamo v neki novi, drugačni kombinaciji, v drugem letnem času ali posajeno na takem mestu, da se nam pokaže v čisto novi luči. Meni so letos v spominu ostale naslednje trajnice.

▲ *Clematis x jouniana* 'Praecox', srobot, je nadvse posebna in uporabna trajnica, saj se v vrtu široko razrašča in je odlična pokrovna rastlina. Sadimo jo tudi pod velika, že odrasla drevesa.

▲ *Aster* 'Little Carlow' na brežini med okrasnimi travami. Odlikuje se po nebeško modrih cvetovih. Je nezahtevna trajnica, ki je odporna proti boleznim, kot sta pepelasta plesen in rja, ki sta značilni za astre.

telji se v zadnjem desetletju zato trudijo vzgojiti nove sorte, ki bodo odporne proti tem boleznim. Te zdrave sorte imajo po navadi manjše cvetove in tudi nekoliko drugačno obliko rasti. Ena izmed njih je tudi *A.* 'Little Carlow', ki je križanec med *A. cordifolius* in *A. novi-belgii*. Odlikuje se po nebeško modrih cvetovih. Cveti septembra in oktobra. Cvetovi so nekoliko manjši, vendar so nanizani v razvejana socvetja na koncu cvetnih stebel. Zraste tudi do 100 cm v višino in do 30 cm v širino. Glede tipa tal je nezahtevna trajnica. Raste tudi v bolj suhih tleh. Lepo uspeva na soncu kakor tudi v polsenci pod drevesi, kar je za astre še posebej zanimivo. Večina vrst oziroma sort lepo cveti namreč le na soncu. Glede barve cvetov je v oktobru prav edinstvena. Je ena izmed tistih trajnic, ki si zasluži mesto v vsakem vrtu.

Dežnolistni srobot

(*Clematis heracleifolia* 'Cote d'Azur')

Srobote večinoma poznamo kot vzpenjavke, a poznamo tudi nekaj vrst, ki jih uvrščamo med trajnice. Dežnolistni srobot je pokončno rastoča trajnica, ki zraste do 90 cm v višino in do 40 cm v širino. Odlikuje se po lepih listih in modro belih dišečih cevastih cvetovih. Ti se odpirajo vse poletje. Značilnost cvetov je, da so cvetni lističi zavijani navzven, kar jim daje še poseben čar. Sadimo ga na vrtno gredo v družbo bogato cvetočih trajnic. Lepo bo uspeval tako na soncu kakor tudi v polsenci.

Clematis x jouniana 'Praecox'

Je nadvse posebna in uporabna trajnica, saj se v vrtu široko razrašča. Njeni poganjki zrastejo tudi do 80 cm v širino in kot taka je odlična pokrovna rastlina. Pod

odraslimi drevesi ali pod živo mejo, kjer so tla prepletena s koreninami dreves, ki podraščajo jemljejo svetlobo, hrano in vodo, se lepo razraste le malo pokrovnih rastlin. Tudi sajenje je težavno, saj moramo paziti, da ne poškodujemo korenin dreves. Pri tem srobotu je treba posaditi le malo število sadik, saj ena rastlina prekrije skoraj 0,5 m² površine, se ne razrašča čezmerno in ni nadležna za rastline, posajene okoli. Zraste do 20 cm v višino. Lepo uspeva na soncu in v senci. Odlikuje se tudi po lepih listih in belo modrikastih cvetovih. Ti nastajajo čez vse poletje do pozne jeseni in so lep okras rastlini. Za *Clematis x jouniana* 'Praecox' lahko rečemo, da je lepa okrasna rastlina z veliko uporabno vrednostjo.

Kotula (*Cotula squallida*)

Vednozeleno blazinasto trajnico ima zanimive poganjke z drobnimi lističi, ki se skorajda ne dvignejo v višino, temveč so popolnoma zraščeni s tlemi. Po njih lahko celo hodimo, pa ne bomo naredili večje škode. Poleti se nad blazinico iz listov dvignejo kratka stebelca, na koncu katerih se odpirajo drobna gumbasto oblikovana soc-

◀ *Dechampsia cespitosa* 'Goldschleier', rušnata masnica, v družbi belo cvetočega ameriškega slamnika, *Echinacea purpurea* 'Alba'. Prosojna socvetja masnice delujejo kot pajčolan in lepo poudarijo cvetove ameriškega slamnika.

▲ *Persicaria bistorta* 'Superba', kačja dresen ob ribniku. Odlikuje se po rožnatih socvetjih, ki se odpirajo sredi pomladi. V ozadju fotografije raste glicinija.

Cotula squallida, kotula, je vednozelená blazinasta trajnica. Po njej lahko celo hodimo, pa ne bomo naredili večje škode. Zaradi pritlehne rasti jih sadimo tudi v razpoke med tlakovce in na suhozide, lepe so tudi na grobovih.

▲ *Molinia caerulea* 'Moerhexe', modra stožka, je okrasna trava, ki se odlikuje po modrikasto zelenih listih in lepih jesenskih barvah. Na fotografiji je v družbi kavkaške spominčice.

vetja. Zaradi pritlehne rasti jih sadimo tudi v razpoke med tlakovce, na suhozide, lepe so tudi na grobovih. Poznamo več različnih sort in vrst, ki se razlikujejo predvsem po barvi listov. *C. squallida* ima svetlo zelene liste, sorta *C. 'Patt's Black'* ima zanimive temno rjave liste, sorta *C. 'Blatt's Back'* pa mešanico rjavih in sivo zelenih listov, ki je videti še prav posebej zanimivo.

Spomladi jih po potrebi nekoliko razredčimo ter na nekaj let razdelimo, drugega dela pa z njimi skorajda nimamo. Sadimo jih na sončna rastišča v odcedna tla.

Rušnata masnica

(*Dechampsia cespitosa* 'Goldschleier') je zanimiva okrasna trava, ki se odlikuje po prosojnih socvetjih, ki vse poletje, posebej pa jeseni, ustvarjajo videz tančice. Je šopasto rastoča trava, ki najlepše uspeva v nekoliko vlažnih ali celo mokrih tleh. Brez težav raste tudi na cvetlični gredi na soncu, le zemlja ne sme biti preveč suha. Sadimo jo lahko tudi v težja tla. Šop temno zelenih suličastih listov je vednozelen in zraste do 40 cm. Na začetku poletja se iz šopa razvijejo cvetna stebela, na koncu katerih se razvijejo megličasta socvetja. Ta so sprva zeleno purpurna, nato pa se poleti spremenijo v rumeno. V celoti zraste do 60 cm v višino in do 40 cm v širino. Lepa je vse leto. Posebej pride do izraza, ko je posajena v družbi cvetočih

trajnic, saj s svojim megličastim videzom povezuje preostale trajnice na gredi, hkrati pa ustvarja občutek mehko.

Modra stožka (*Molinia caerulea* 'Moerhexe')

je okrasna trava, katere okrasna vrednost mi je bila kar nekaj let neznanca. Pred leti sem v neki strokovni reviji prebrala, da je to ena izmed lepših srednje visoko rastočih okrasnih trav, vendar me sama rastlina, posajena v lončku, nikoli ni uspela prepričati. Dokler je letos nisem videla, najprej na Chelsea Flower Showu v Londonu, v kombinaciji z rdečelistno iskrivko, *Heuchera* 'Rachel', avgusta na Švedskem v vrtu na gredi v kombinaciji s kavkaško spominčico, *Brunnera macrophylla*, in belo cvetočo japonsko anemono, *Anemone* 'Honorine Jobert', oktobra pa sem jo opazovala še na matičnih gredah v vrtnariji. Izkazala se je za prekrasno travo v vseh treh letnih časih, le v pravi družbi mora biti posajena. *Molinia caerulea* 'Moerhexe' tvori gost šop modro zelenih listov, ki odženejo že zgodaj spomladi. Mladi listi so rumenkaste barve, v višino listi zrastejo do 30 cm. Sredi poletja začnejo iz šopa odganjati cvetna stebela zanimive črne barve, na koncu katerih se razvijejo ozka purpurno zelena socvetja. Cvetna stebela in pozneje tudi listi se jeseni obarvajo oranžno rumeno, kar daje stožki prav poseben čar.

Stožka v celoti zraste do 60 cm v višino in do 30 cm v širino. Sadimo jo na sonce ali v polsenco, prenese tudi bolj vlažna, celo mokra tla. Sprva se razrašča nekoliko počasneje, pozneje pa korenine tvorijo zelo gost preplet, tako da jo lahko sadimo tudi na brežine. Sadimo jo lahko tudi v kislá tla, zato je dobrodošla na gredi z rododendroni. Najlepše pride do izraza, če je posajena v večjih skupinah in v družbo trajnic, ki se odlikujejo po velikih listih.

Káčja dresen

(*Persicaria bistorta* 'Superba')

Trpežna trajnica ima nežno rožnata socvetja, ki se sredi pomladi razcvetajo na koncu tankih cvetnih stebel. Posebno lepa je v družbi sibirske perunike, *Iris sibirica*, in v družni vrstice, *Amsonia tabernaemontana*, ki s svojimi modrimi ali vijoličastimi cvetovi ob istem času lepo dopolnjujeta cvetenje kačje dresni. Te tri našteje trajnice so skorajda edine visoke trajnice, ki cvetijo v tem obdobju leta, zato je njihova okrasna vrednost še toliko večja. Kačjo dresen sadimo na sonce ali v polsenco, v vlažna ali celo bolj mokra tla. Uspevala bo tudi na vrtni gredi. Zraste do 80 cm v višino in do 40 cm v širino.

Besedilo in fotografije: Bernarda Strgar